

OGÓLNOPOLSKI ZWIĄZEK ZAWODOWY
KURATORÓW SĄDOWYCH
ul. Nowotarska 20, 87-100 Toruń
KRS: 0000781635, NIP: 8792711903
Tel.: 608 382 093

Serock, 29.03.2020 r.

Sz.P. Tomasz Grodzki

Marszałek Senatu

Szanowne Panie Senator,

Szanowni Panowie Senatorowie

W imieniu Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Kuratorów Sądowych, mając na uwadze powagę sytuacji w jakiej się znajdujemy, jak również działając w poczuciu odpowiedzialności, w załączeniu przesyłam uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o *szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (druk senacki 96)* w zakresie w jakim odnoszą się, lub mogą odnosić do czynności wykonywanych przez kuratorów sądowych.

Projektodawca, proponując zmiany dotyczące Systemu Dozoru Elektronicznego (dalej SDE), w uzasadnieniu nie odniósł się, jak te zmiany wpłyną na funkcjonowanie Kuratorskiej Służby Sądowej. Zgodnie z art. 43d § 3 kkw czynności związane z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania kar z zastosowaniem dozoru elektronicznego oraz nałożonych w związku z nimi obowiązków wykonuje sądowy kurator zawodowy. W wielu Zespołach Kuratorskiej Służby Sądowej kuratorzy nie są wyposażeni w służbowe laptopy oraz telefony, co w praktyce, w obecnej sytuacji pracy rotacyjnej oraz zdalnej, już bardzo utrudnia prowadzenie SDE. Ponadto zmiana ta może generować zwiększoną ilość wywiadów środowiskowych

przy orzekaniu SDE, co może być problematyczne przy braku zabezpieczenia kuratorów sądowych w środki ochrony przed koronawirusem. OZZKS niejednokrotnie sygnalizował ten problem.

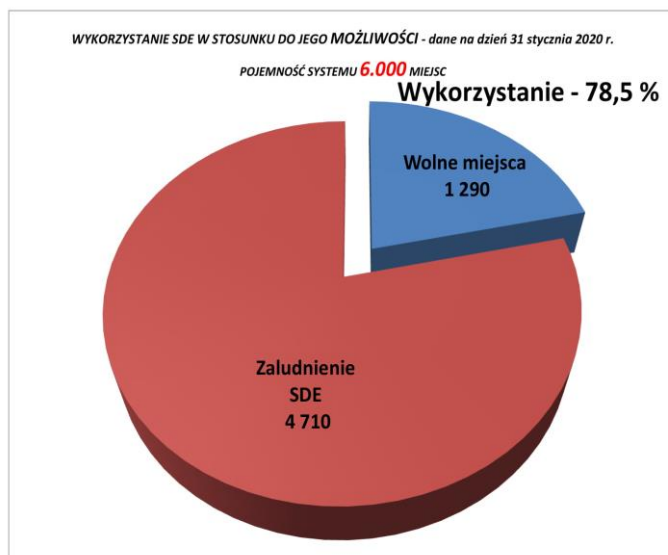
W ocenie OZZKS rozszerzenie stosowania kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego w stosunku do skazanych, wobec których kara lub suma kar nie przekracza 1 roku i 6 miesięcy wydaje się być zmianą nieskorelowaną systemowo. Z jednej strony ustawodawca uniemożliwia stosowanie warunkowego zawieszenia kar powyżej 1 roku pozbawienia wolności i zniesiona została możliwość ponownego warunkowego zawieszenia kary do roku pozbawienia wolności (uchylony art.152k.k.w), z drugiej strony, przy okazji epidemii, ustawodawca uznaje, iż kary pozbawienia wolności o wymiarze 1 roku i 6 miesięcy można wykonywać poza zakładem karnym. Jednocześnie podzielamy stanowisko zawarte w uzasadnieniu projektodawców, iż kara odbywana w SDE jest karą wywołującą o wiele mniej negatywnych skutków niż kara odbywana w warunkach zakładu karnego i generuje o wiele mniejsze koszty. Projektodawca jednak pomija w uzasadnieniu kwestie związane z podniesieniem zagrożenia społeczeństwa negatywnymi zachowaniami takich osób.

Nadto, przy zachowaniu pozostałych przesłanek określonych w art.43la k.k.w jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o odbywanie kary w SDE, i przy pozostawieniu fakultatywności decyzji sądu penitencjarnego, wydaje się, iż cel ujęty w uzasadnieniu może nie być osiągnięty.

Z tych powodów uważamy, iż tak daleko idące zmiany, które są wprowadzane na stałe, a nie tylko w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, winny być poddane szczegółowej analizie oraz dużo szerszym konsultacjom społecznym.

Na marginesie należy dodać, że jak wynika z informacji zamieszczonych na stronie Służby Więziennej, System Dozoru Elektronicznego na 31.01.2020 r. wykorzystany jest już w 78,5 %, a wolnych miejsc zostało tylko 1290. Natomiast

projekt zakłada, że po rozszerzeniu możliwości stosowania SDE, uprawnionych będzie ok. 20 tysięcy skazanych. Istnieje zatem poważne zagrożenie, że System Dozoru Elektronicznego nie jest technicznie przygotowany na tak duże obciążenie.

Źródło: <https://sw.gov.pl/assets/98/76/05/30f5b0e5eb55c0f8af4d2d59f559c459334f9f80.pdf?fbclid=IwAR1iZQbhPQfwppqgGgezXfjBxhOoPKw00MQB0DbGxI5PY6-saO6N6oX-g>

Reasumując, OZZKS proponuje wykreślenie art. 14 z projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.

W odniesieniu do pozostałych proponowanych zmian do ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, OZZKS wyraża poniższe stanowisko.

Pozytywnie, co do zasady, oceniamy wprowadzenie zastosowania specjalnej, temporalnej instytucji przerwy w karze, jak również zarządzenia wykonywania kary w postaci umieszczenia skazanego w odpowiednim zakładzie leczniczym, jeżeli zapewnienie ograniczenia albo wyeliminowania ryzyka zakażenia dla skazanego lub ze strony skazanego nie jest możliwe w ramach działań podejmowanych w zakładzie karnym.

W proponowanym art. 14c zastrzeżenie budzić może przyznanie prokuratorowi uprawnienia „orzeczniczego”, gdyż jego sprzeciw niweczy postępowanie w przedmiocie przerwy w karze. W przypadku przerwy orzeczonej w trybie 153 k.k. w sprzeciw prokuratora powoduje jedynie, że orzeczenie sądu musi się uprawomocnić, więc nie jest wykonalne. Różnicowanie w tym zakresie wydaje się być pozbawione racjonalności – w uzasadnieniu projektodawca nie odnosi się do tej kwestii.

Pozytywnie odnosimy się do propozycji wydłużenia okresów przedawnienia oraz wydłużenia terminów sądowych i procesowych.

OZZKS, w celu związanym z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, proponuje zmianę art. 151 § 2 kkw poprzez dodanie zapisu „(...) **w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii**”

Przepis po zmianach winien brzmieć:

„§ 2. Sąd może odroczyć wykonanie kary pozbawienia wolności w wymiarze do roku, jeżeli liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekracza w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów, **w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii**; odroczenia nie udziela się skazanym, którzy dopuścili się przestępstwa z zastosowaniem przemocy lub groźby jej użycia, skazanym określonym w art. 64 *recydywa podstawowa i wielokrotna* § 1 lub 2 lub w art. 65 *przestępstwo jako stałe źródło dochodu lub działanie w grupie lub związku przestępczym i przestępstwo o charakterze terrorystycznym* Kodeksu karnego,

a także skazanym za przestępstwa określone w art 197–203 Kodeksu karnego popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych.”

Poważne nasze wątpliwości budzi fakt braku uregulowania w ww. projekcie kwestii kary ograniczenia wolności (orzeczoną w formie prac społecznych) oraz pracy społecznie użytecznej, w przypadku ogłoszenia zagrożenia epidemiologicznego lub epidemii, w sytuacji której podmioty, w których wykonywana jest kara, wstrzymały przyjmowanie osób skazanych.

Proponujemy więc wprowadzenie zmiany w art.15 §2 k.kw. poprzez dodanie „lub w okresie stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii”. Po wprowadzonej zmianie przepis ten winien brzmieć:

„§2 Jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca postępowanie wykonawcze, a w szczególności jeżeli nie można ująć skazanego albo nie można wykonać wobec niego orzeczenia z powodu choroby psychicznej lub innej przewlekłej, ciężkiej choroby, **lub w okresie wystąpienia zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii**, postępowanie zawiesza się w całości lub w części na czas trwania przeszkody.”

Jako OZZKS sygnalizujemy również problemy związane z orzeczeniami kar ograniczenia wolności realizowanej w formie potrąceń z wynagrodzenia. W przypadku związanego z obecnym stanem epidemii realnego kryzysu gospodarczego możliwe są trudności w ich dokonywaniu.

Wątpliwości nasze budzi również proponowany art.15zuz ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w zakresie niewykonywania tytułów wykonawczych nakazujących opróżnienie lokalu mieszkalnego.

Należy zauważyć, że osoby doznające przemocy domowej doświadczają jej mieszkając ze sprawcą. Nawet więc w sytuacji tak ekstraordynaryjnej, jaką jest zagrożenie, czy stan epidemii, nie powinny one zostać pozbawione tego instrumentu

prawnego, jakim jest opróżnienie lokalu mieszkalnego. W ocenie OZZKS, przepis ten więc nie powinien dotyczyć sytuacji, kiedy to powodem opróżnienia lokalu jest stosowanie przemocy. Wobec powyższego proponujemy dodanie do tego przepisu zwrotu :„poza tytułami wykonawczymi dot. osób stosujących przemoc.”

Całościowo przepis ten brzmiałby:

Art. 15zzu „W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 nie wykonuje się tytułów wykonawczych nakazujących opróżnienie lokalu mieszkalnego, **poza tytułami wykonawczymi dot. osób stosujących przemoc.**”

Pozytywnie opiniujemy art. 14h. 1 ustawy *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*:

1. “W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, kolegialne organy samorządów: adwokackiego, radców prawnych, notarialnego, kuratorskiego oraz komorniczego, a także ich organy wykonawcze oraz inne organy wewnętrzne mogą podejmować uchwały przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie obiegowym”.

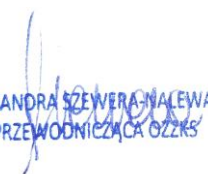
Natomiast, w związku z czasowymi, jak mamy nadzieję, ograniczeniami w funkcjonowaniu kuratorskiej służby sądowej, OZZKS proponuje dodanie art. 14i o brzmieniu:

„Z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 i innym chorobom zakaźnym, kuratorzy sądowi, realizując czynności służbowe, są uprawnieni do odstąpienia od osobistego kontaktu z osobami, których dotyczy postępowanie oraz do:

- 1) Uzyskiwania niezbędnych informacji poprzez rozmowy telefoniczne oraz za pomocą środków komunikowania się na odległość**

2) Uzyskiwania dokumentów lub oświadczeń, a także ich kopii, w tym elektronicznych”.

Ogólnopolski Związek Zawodowy Kuratorów Sądowych chciałby w imieniu swoich członków podkreślić, iż jesteśmy podmiotem gotowym na konstruktywną i rzeczową pracę w zakresie szeroko pojętego wymiaru sprawiedliwości, nie tylko w sytuacji tak szczególnej, w jakiej znajdujemy się dzisiaj.

ALEKSANDRA SZEPERA-NALEWAJEK
PRZEWODNICZĄCA OZZKS